

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 4 2 D, do 100 vrst 3 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; novice, poslane, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravništvo: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34

Poština plačana v gotovini.

Značilna priznanja

Klerikalci in njihovi zavezniki so v volilnem boju za Zbornico že nešteto-krat zapisali in izjavili, da so se na Jelačin-Ogrinovi listi »zbrale vse stranke razum SDS«. Ne glede na to, da dokazuje ta trditve strankarsko-politične motive, ki so bili odločilni za razdiralno akcijo SLS in njenih strmežljivih prijateljev, je tudi sama na sebi neresnična. Iz klerikalnih in njihovim ciljem službe listov samih izhaja, da niti tozadevne navedbe klerikalnih agitatorjev niso bile resnične.

V nižjih kategorijah, zlasti v onih dveh, kjer kandidirajo klerikalci g. Jelačina in Ogrina, je precej veliko število volilcev, ki pripadajo socialno-demokratski in narodno-socialni stranki. Kako veliko važnost so polagali klerikalci tudi na te glasove, je razvidno iz večerajšnje glasila g. Jelačina, ki hitro napada socialistično »Delavsko Politiko« in »Novo Pravdo«, ker ta lista nečeta podpirati klerikalnih zborničnih kandidatur.

Se bolj interesantno je, da so prišli klerikalci z g. Jelačinom vred v ostro borbo tudi z narodno-radikalno stranko, dasi so poprej slovesno razglašali, da gre tudi ta stranka z njimi. Edino službeno glasillo slovenskih radikalov je v Kočevju izhajajoča »Ljudska Samouprava«. Ta je v svoji zadnji številki naredila konec konzumarskemu slepomisenju s tem, da je zavzela prav odločno stališče proti Jelačin-Ogrinovi listi ter se indirektno izrekla za stanovsko listo združenih trgovskih gremijev in združenih obrtniških zadrug, češ da smatra odbor NRS volitve v Zbornico za stanovsko in poklicno zadevo.

»Ljudska Samouprava« piše med drugim: »V Trgovski in obrtni zbornici se bodo reševala tehtna gospodarska vprašanja in za to je tem bolje, čim manj politike se v nje zanaša. Sicer postane Trgovska in obrtna zbornica le ekspozitura tajništva političnih strank, v danem slučaju tajništva SLS, ki se bo presneto malo oziralo na mišljenje zaveznikov iz volitev, ako dobi njena lista večino. Naši politični pristaši bi morali zavzeti nasprotno stališče: le dobre in vestne gospodarske in v Trgovsko in obrtno zbornico, pa naj pripadajo kateri stranki hočejo. In tako listo bi bilo treba sestaviti: ne pa vse vpreči preponderantni in provinci-jelno prepotentni stranki (SLS) za priganjalec in okrasek navzgor.«

»Ljudska Samouprava« morda čuti, da se bliža dan velike polomije konzumarske liste, pa bi se rada otrsela odgovornosti za samovoljno postopanje par ljudi v Ljubljani, ki so se v imenu NRS pridružili klerikalni kandidatski listi. Glasilo g. Jelačina se hudeje nad radikalno »Ljudsko Samoupravo« in ji očita »napad na interese lastnih pristašev«. »Ljudska Samouprava« pa očitno smatra interese NRS za važnejše kakor pa interese inštalaterja g. Babnika v Ljubljani, brveca g. Blaža Zupanca v Laškem, veletrgovca g. Strmečka v Celju ter g. Tavčarja v Mariboru, ki so na konzumarski listi edini reprezentanti slovenske NRS.

Prav hvaležni smo klerikalcem in njihovim pomočnikom, da so nam že sedaj odkrili svojo slabost. Priznali so s svojimi napadi na radikale, na socialne demokrate in narodne socialiste, da konzumarska lista ni bila postavljena v sporazumu med SLS in drugimi strankami, ampak da so jo sestavili le klerikalci s pomočjo posameznih kratkovidnih in nestrpnih oseb v Ljubljani. Svojo listo so torej sami razkrinkali kot tako kakršna je, to je kot strankarsko politično listo SLS in njenih pomagačev. Dolžnost vseh, ki se zavedajo slabih posledic, ki bi jih rodila eventualna klerikalna zmaga, je podvojeno delo v zadnjih dneh volitev. Zmaga stanovskih list Združenih trgovskih gremijev in združenih obrtniških zadrug mora biti sijajna in popolna!

Nikola Pašić odpotoval iz Montecarla

— Beograd, 14. septembra. Predsedstvo narodno-radikalne stranke je sredi prejšnjega brzojavko iz Monte Carla, ki naznanja, da je Nikola Pašić večeraj odpotoval s francoske rivjere ter krenil v Trst. Iz Trsta, kamor dospel danes, odpotuje Nikola Pašić v Dalmacijo, kjer bo ostal par dni v krogu svoje rodbine v Cavtatu. Koncem tega tedna se vrne v Beograd.

Predsednik Narodne skupščine Marko Trifković je odpotoval s soprogom v Dubrovnik, kjer ostane do prihoda Nikole Pašića.

Odmev fuzije davidovičevcev in muslimanov

Vsaj navidezno vsi pozdravljajo fuzijo. — Razočarani so samo radičevci, a g. Pucelj je z njo kljub temu zadovoljen. — Značilna radikalna izjava.

— Beograd, 14. septembra. Fuzija med demokratsko in muslimansko stranko je izzvala v političnih krogih živahne komentarje. Del radikalne stranke smatra, da je to ujedinenje koristno, ker bo s tem odpravljena verska stranka, ki ne odgovarja našim političnim razmeram. Drugi del radikalnih poslancev vidi v ujedinenju obeh strank močan porast Davidovičeve moči v parlamentu, ko je stranka postala na ta način po jakosti in številu svojih poslancev druga za radikalno stranko.

Nesimpatično je bilo sprejeto to ujedinenje Davidovičeve stranke z muslimansko organizacijo od strani poslancev Radičevce stranke, ki so doslej menili, da je muslimanska organizacija napol hrvatska stranka, ker se na ta način združuje z izrazito srbsko stranko g. Davidoviča. Tem večje je današnje začudenje med poslanci Radičevce stranke, ko so čitali izjavo, ki jo je podal član njihove vlade in član njihove stranke minister g. Pucelj, ki je izjavil o fuziji:

»Ujedinenje lahko samo pozdravim. V trenutku, ko je dr. Spaho uvidel, da je verska osnova v naši državi nehala biti temelj politične stranke, se nadamo,

da bodo končno tudi Slovenci prišli do tega prepričanja. Jaz sem s tem zadovoljen, ker sem spadal med tiste, ki so se borili proti taki politiki. S tem je storjen korak naprej. Šele ko bom videl, kakšno politiko bo izvajala nova zajednica, Vam bom lahko kaj več povedal. Zdi se mi in verjamem, da bo njihova bodoča politika mnogo realnejša, ker so pač uvideli, da so storili veliko pogreško v politiki, ki so jo doslej vodili.«

Beograd, 14. septembra. Fuzijo med Davidovičovo stranko in muslimansko organizacijo najživahneje komentirajo predvsem radikalni poslanci iz Bosne in Hercegovine. Značilna je izjava, ki jo je podal državni podtajnik v ministstvu za agrarno reformo dr. Vlada Andrić:

»Mi bosanski radikali smo od nekdanj neoprestano pobijali tezo organizacije muslimanov na verskem temelju, vsled česar je nastopila medsebojna izolacija med prebivalci iste krvi in jezika, kar je škodovalo državi. Sporazum med Davidovičevci in muslimani je korak naprej v političnem razvoju ne samo muslimanov, nego celo Bosne in Hercegovine.«

Dva jugoslovenska govor a v Ženevi

Laza Marković o srednjeevropskem paktu in balkanskem lo-carnskem paktu. — Žalostna senzacija g. Radića, ki napada predstavnika lastne države.

— Ženeva, 14. septembra. Včeraj se je sestala tretja komisija, na kateri je povzel besedo jugoslovski delegat dr. Laza Marković. V daljšem govoru je razvijal misel, naj bi se predlog o mirnem reševanju mednarodnih sporov udeležil na ta način, da bi države sklenile med sabo splošen locarnski pakt, kar naj velja zlasti za balkanske in srednjeevropske države.

Veliko nevoljo v jugoslovenskih političnih krogih, ki so zbrani v Ženevi, je izzval Stjepan Radić, ki je v javni seji komisije Društva narodov napadel jugoslovenskega poslanika Miljutina Jovanovića v Ženevi. Po seji je izjavil Radić jugoslovenskim novinarjem, da bi bila naša država dosegla

RAZDELITEV NESTALNIH SEDEŽEV

— Ženeva, 14. septembra. Plenarna skupščina Društva narodov je izvolila za nestalne člane Sveta zastopnike naslednjih držav: Čile, Kolumbija, Urugvaj, Holandija, Rumunska, Belgija, Poljska in Kitajska. Devet sedež, ki je bil namenjen Španiji, so ni zaseden.

Zopetna uvedba smrtna kazni v Italiji

Za atentate in druge zločine p roti družbi in se zopet uzakoni že davno odpravljena smrtna kazen. — Mussolini o božji previdnosti in o svojih ciljih.

— Rim, 14. septembra. V prestolici se je nabralo večje število fašistovskih poslancev, ki živahno komentirajo atentat na svojega voditelja. Ti poslanci so stavili predlog, naj vlada pri prvi priliki predlaga zopetno uvedbo smrtna kazni za atentate proti članom vladarske hiše, proti šefu vlade in režimu. Enaka kazen naj zadene oborožene upore in take zločine, ki povzročajo razburjenje družbe. K tem atentatom treba prištevati n. pr. svoječasi atentat v gledališču Diana v Milanu, ki so ga organizirali anarhisti in ki je zahteval številne žrtve. Smrtna kazen naj se razširi tudi na oskranjevalce nedorastle mladine, ki se v zadnjih letih zelo množe. Smrtna kazen je bila namreč v Italiji že pred desetletji odpravljena.

Del teh poslancev je obiskal Mussolini, mu izročil zahtevo po smrtni kazni in ga prosil, naj bo bolj pazljiv, da se izogne nevarnosti. Mussolini je smehljaje pozdravil poslance, na kar je član delegacije izjavil:

»Božja previdnost je na naši strani, toda vi morate pomagati.« Mussolini je odvrnil: »Saj ji pomagam. S tem, da uidem nevarnosti, delam za njo veliko reklamo.«

Mussolini se je sestel z justičnim ministrom ter se z njim razgovarjal glede smrtna kazni za politične zločine. Parlament se sestane koncem oktobra ali začetkom novembra. Zakonski dekret o smrtni kazni bo že prihodnje dni dostavljen ministrskemu svetu.

— Rim, 14. septembra. Mussolini je podal zastopniku »Associated Press« sledeče izjave: »To je tretji atentat proti meni v teku kratkih mesecev. Tudi ta atentat me ni niti najmanj razburil. Smatram, da sem vajak, ki nosi vojaško suknjo in ki je pripravljen, zoperstaviti se vsaki nevarnosti. Moj položaj mi nalaga, da delam z vsemi svojimi energijami in močmi za dobrobit italijanskega naroda.«

Težki ukrepi, o katerih sem govoril rimskemu prebivalstvu, niso namenjeni moji osebi, marveč italijanskemu narodu, ki ne sme trpeti, da majajo neodgovorni elementi, kadar se jim zljubi, njegovo čudovito delavnost. Povejte Amerikancem in Italijanom v Ameriki, da me ne bodo niti pištole, niti bombe, niti drugi smrtni instrumenti zrušili in odvrgli od mojega visokega cilja.«

Poskušen umor Pangalosa

— Atene, 14. septembra. Te dni so se približali vojaškim stražam, ki čuvajo na otoku Kreti interniranega bivšega diktatorja Pangalosa, štirje možje v oficirskih uniformah in zahtevali, naj se jim dovoli dostop do Pangalosa, ker mu imajo izročiti važna sporočila vlade. Ker so oblasti bile opozorjene, da se pripravlja umor Pangalosa, so straže prijele oficirje ter jih odvedle na policijo, kjer se je ugotovilo, da so hoteli ubiti Pangalosa.

PRIPRAVE ZA ZASEDANJE NARODNE SKUPŠČINE

— Beograd, 14. septembra. Iz okolice predsednika Narodne skupščine Marka Trifkovića se doznava, da se bo na prvi seji Narodne skupščine dne 1. oktobra razpravljalo o davčnem zakonu in o zakonu o obilnah, na kar se bo predložilo poročilo anketa odbora, ki bo dokončal svoje delo do konca septembra. V predsedništvu Narodne skupščine se že ureja gradivo za prvo sejo. Razen predsednika se nahajata v Beogradu tudi že oba podpredsednika.

URADNIŠKE DIFERENCE

— Beograd, 14. septembra. Glavna državna blagajna je prejela nalogo, da izplača na ime uradniških razlik žandarmerijski komandi v Ljubljani 766.716 Din.

Naprednim industrijcem

Kakor je znano, so klerikalci z g. Jelačinom zanesli razdor tudi v industrijske vrste, ki so po svoji glavni organizaciji »Zvezi industrijcev« postavili enotno listo za volitve v Zbornico. Klerikalci in Jelačinci so v svoji nestrpnosti nastopili tudi proti tej stanovski listi in so postavili svoje kandidate. Umevno je, da napredni industrijci tega razdiralnega početja niso mogli mirno gledati. Ne marajo združiti s svojo vestjo, da bi pod firmo enotne liste volili pronasirane pristaše SLS, ki baš to enotno listo odklanja. Zato so se sporazumeli, da volijo v III. in IV. industrijski kategoriji te-le kandidate in namestnike:

III. KATEGORIJA

Člani

Bonač Fran, tovarnar, Ljubljana.
Zadravec Jakob, lastnik paromlina, Središče pri Ptuj.
Sirc Franjo, predsednik Puškarne v Kranju, r. z. z. o. z., Kranj.
Glaser Julij, stavbenik, Maribor.

Namestniki

Ivan Zakotnik, industrijalec, Ljubljana.
Pogačnik Hinko, tovarnar, Ruše.
Ravnikar Franc, industrijec, Ljubljana.
Inž. Tomšič Dušan, ravnatelj Mestne plinarne, Maribor.

IV. KATEGORIJA

Člani

Dr. Rekar Ernest, poslovodja lesne industrijske družbe Belca v Ljubljani.
Rebek Ivan, tovarnar, Celje.
Heinrihar Franc, industrijec, Trata pri Skofiji Loki.
Diehl Robert, tovarnar, Celje.

Namestniki

Stane Vidmar, tovarnar, Ljubljana.
Viktor Glaser, industrijalec, Ruše.
Roglič Dragotin, tovarnar, Maribor.
Emil Lajović, tovarnar, Ljubljana.

Vse stanovsko zavedne tovariše pozivamo, da se solidarno odzovejo našemu vabilu ter tako odbijejo naskok politični spekulantom na našo stanovsko zavednost.

Odbor naprednih industrijcev.

V revirjih TPD zopet normalno delo

Potruje se vest o sporazumu med vlado in privatnimi rudniki. — Trboveljski revirji so zopet v normalnem obratu. — Danes je začela železnica vnovič prevzemati premog.

— Ljubljana, 14. septembra. Naša večerajšnja vest o sporazumu med vlado in privatnimi rudniki se v polnem obsegu potrjuje. Radi tega se je tudi situacija v premogovnikih Trboveljske premogokopne družbe od večerja na danes bistveno v toliko spremenila, da je vzpostavljen normalni obrat in je odstranjena nevarnost redukcij in nove brezposelnosti.

Včeraj je delo še popolnoma počivalo v premogokopih v Kočevju in v Hrastniku. Kočevje zaposluje okoli 216 rudarjev in 15 paznikov, Hrastnik pa 827 rudarjev in 33 paznikov. Danes je delo vzpostavljeno v polnem obsegu.

Generalni ravnatelj Trboveljske premogokopne družbe, g. Skubec se je ob 11. popoldne z beograjskim br-zovlakom povrnil iz Beograda, kjer se je udeleževal konferenc med vlado in zastopniki privatnih rudnikov.

Državne železnice so danes zopet pričele prevzemati premog od Trboveljske premogokopne družbe.

Po statističnih podatkih je Trboveljska premogokopna družba dobavljala državnim železnicam: iz rudnika v Zagorju mesečno okoli 9000 do 9800 ton premoga, iz kočevskega rudnika okoli 3500 ton, z trboveljskega okoli 17.800 ton, z hrastniškega 8500 ton, iz rajhenburskega okoli 2500 in iz hudojamskega okoli 2800 ton na mesec.

Sprava med Svetozarjem Pri-bičevićem in dr. Leontićem

— Split, 14. septembra. Vsi politični in nacionalni krogi se nahajajo pod vplivom mogočnega govora, ki ga je imel vodja Samostojne demokratske stranke g. Svetozar Pribičević na nedeljski skupščini v Splitu. V zvezi s to skupščino je tudi pomirjenje, ki je nastopilo med predsednikom direktorija Orjuna dr. Leontićem in vodjo SDS Svetozarjem Pribičevićem. Kakor znano, je došlo koncem lanskega leta med obema do jako mučnega spora, na kar je dr. Leontić svoječasno celo pozval Pribičevića na dvoboj. Predvčerašnjim pa se je dr. Leontić svedeno pomiril s Svetozarjem Pribičevićem. Na svedenem komersu, ki se je vršil v počast Pribičevića in ki so mu prisostvovali najodličnejši predstavniki splitskega mesta in javnosti je povzel besedo tudi dr. Leontić, ki je v ognjevitom govoru proslavljal Svetozarja Pribičevića kot voditelja jugoslovenskega pokreta in dušo jugoslovenske nacionalne ideologije. Vsi nacionalistični krogi v Splitu se nahajajo pod jakim dojmom te dnevne senzacije.

Svetozar Pribičević je izjavil novinarjem, da se raduje svojega velikega uspeha, ki ga je doživel v Splitu. Nasprotni tisk skuša sicer njegove uspehe omalovaževati. Svetozar Pribičević pa ne želi nasprotnikom, da bi mogli prirediti tak zbor, kakor ga je imel v nedeljo.

SPREMEMBE V POŠTNI SLUŽBI

— Beograd, 14. septembra. Z ukazom ministrstva pošte in brzojava je premeščen poštni uradnik v Rogaški Slatini g. Valentin Fabiani v Sarajevo. Z istim ukazom sta vpokojena poštni činovnik Josip Gruđen v Ljubljani in poštni činovnik Alojzij Karba v Mariboru.

ODŠKODNINA ČRNOGORSKI DINASTIJI

— Beograd, 14. septembra. Vlada bo v najkrajšem času uredila vprašanje odškodnine bivši črnogorski dinastiji Petrovičev, čije člani se sedaj nahajajo na francoski obali, kjer žive v zelo težkih finančnih razmerah. Vlada je na željo krone pripravila zakonski predlog, ki rešuje finančno vprašanje Petrovičev. Predlog bo najprvo predložen kralju v odobritev, nato pa Narodni skupščini. S tem bi bilo to vprašanje končno veljavno likvidirano.

Pravniki in Rogaški Slatini

V nedeljo zvečer so prispeli udeleženci pravnika kongresa v Rogaški Slatini, ki se je na sprejem redkih gostov svedeno pripravila. Ob določenih uri so zagoreli po vsem zdravilišču nešteti paviljončki; posebno lepo pa je bil iluminiran Zdraviliški dom in Aleksandrov dom, kjer je v nešteti elektrinih lučkah zasleketala daleč vidna kraljeva kruna. Gostje so prispeli s posebnim vlakom se le okrog 22. Na kolodvoru jih je pozdravila velika množica domačega občinstva in kopalskih gostov. Vojaška godba je zasvirala v pozdrav državno himno, nato pa je povorka krenila pred Zdraviliški dom, kjer so bila gostom odkazana stanovanja. Po kratkem odmoru se je vršil v zdraviliški dvoran svedan banket, na katerem se je v imenu gostov zahvalil za krasen sprejem načelnik beogradske policije g. Lazić, v imenu zdravilišča pa je pozdravil goste ravnatelj dr. Šter. Za slatinska društva in domačine je nazdravil gostom kopalski zdravnik dr. Kolterer, govorili pa so tudi še veliki župan dr. Pirkanjari in drugi. Po banketu se je razvila animirana zabava s plesom, pri kateri je neumorno svirala vojaška godba iz Ljubljane. Včeraj so si gostje ogledali zdraviliške naprave. Žal so radi neugodnega vremena izostali nameravani izleti v divno slatinsko okolico. Popoldne so se gostje vračali na domove, prijetno presenečeni nad gostoljubnimi sprejemi in lepoto Slovenije.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize. Wien 797.—, 801.—, Berlin 13.4428, 13.4828, Budimpešta 788.—, 792.—, Italija 201.40, 202.00, London 274.20, 275.40, Newyork 56.292, 56.592, Paris 163.—, 165.—, Praga 167.30, 168.30.

Efekti: 7% invest. posoj. 1921 77—78, 2½% drž. rente za ratnu štetu 308—309, Ljubljanska kreditna 165—170, Hrvatska eskomptna banka 100—101, Kreditna banka Zgb. 101—102, Hipotekarna banka 55½, Jugobanka 92—93, Praštedionca 865—675, Slavonska banka 50—51, Eksploatacija 10—12, Drava d. d. Osijek 242—250, Sečerana, Osijek 365, Isis d. d. 52—53, Gutman 230—235, Slaveks 115—120, Slavonija 31—31.50, Trboveljska 340—345, Vevče 105—115.

INOZEMSKE BORZE.

— Curih: Beograd 9.1425, Pariz 14.70, London 25.12, Newyork 517.50, Milan 18.50, Praga 15.33, Dunaj 73.0375.

— Trst: Beograd 49.20—49.60, Pariz 79.60—79.85, London 135.50—136, Newyork 27.90—28, Curih 538.50—541.50, Dunaj 394 do 395.75.

To in ono

Nova vremenska katastrofa na Japonskem

Japonsko bi zadnja leta po pravici imenovali deželo nesreč in katastrof. Kar vrste se druga za drugo in ne prestopajo niti toliko, da bi se popravila škoda. Enkrat ruši potres, drugi uničuje ogenj, na zopet ciklon in poplava. Naroda, ki bi ne bil tako žilav kakor je japonski, bi se gotovo že polastila panika in obup. Japonci pa se bore z naravnimi elementi s skoro nadčloveškim mirom in pogumom.

V noči od sobote na nedeljo je začela del Japonske nova katastrofa. Nad mestom Hirošimo in okolico je divjala strahovita nevihta; na več krajih se je utrgal oblak. Vsa pokrajina je bila hipoma v vodi; okrog 20.000 hiš je poplavljenih, blizu 1000 je porušeni. Mostovi so raztrti, ceste in železnice na mnogih mestih razrušene. Ali in koliko je bilo človeških žrtev, še ni ugotovljeno, ker so prekinjene tudi brzojavne in telefonske zveze in so mogoča le opazovanja z letal. Vlada je alarmirala močne oddelke vojaštva, da so šli ponesrečenim krajem na pomoč.

Prava slika o Rusiji

Vojna in revolucija sta tako spreminili število prebivalcev v Rusiji in njih razredno razdelitev, da je brez temeljitega popisa ali vsaj približne ocene sedanjega števila ruskega prebivalstva ne mogoče. Kakšna je Rusija v resnici? Na to vprašanje mora odgovoriti vsa rusko ljudsko štetje prebivalstva in popis, se bo vršil koncem letošnjega leta. V ruskem osrednjem statističnem uradu se že marljivo pripravljajo na ljudsko štetje. Prvotno je hotela sovjetska vlada organizirati poleg splošnega popisovanja tudi gospodarsko, industrijsko, trgovsko in strokovno popisovanje. Ta načrt je bil pa pozneje omejen, ker sovjetska vlada za tako obsežno statistično gledano bo leto 1930 izredno. Ostala popisovanja so bila odložena do 1. 1930, ko se bo vršilo v Rusiji novo ljudsko štetje. Istočasno pripravljajo ljudsko štetje tudi večina drugih držav. V statističnem pogledu bo leto 1930 izredno važno. To leto obeta pregledno statistično sliko prebivalstva skoraj na vsem svetu.

Glavni dan letošnjega popisovanja v Rusiji bo 21. decembra. Ta dan je izbrala sovjetska vlada zato, da bi moglo biti ljudsko štetje po kmeth končano pred božičnimi prazniki, pa tudi zato, ker imajo ob tem času počitnice provincijalni učitelji, ki bodo igrali pri ljudskem štetju glavno vlogo. Po mestih bo trajalo popisovanje 6 dni, po kmeth pa dva tedna. Prvi rezultati popisovanja v glavnih mestih bodo znani v Moskvi že 24. januarja. Statistični urad je

že pripravil 145.000.000 popisovalnih pol v rusčini. Poleg tega se tiskajo pole tudi v ukrajinskem, tatarskem in drugih manjšinskih jezikih.

Popisovanje prebivalstva v Rusiji je ena največjih akcij te vrste na vsem svetu. Sovjetska vlada se mora boriti z velikimi težavami. V mnogih gubernijah bodo morali uradniki hoditi po mestih in vaseh, ki so oddaljene od železnice več sto kilometrov. Pri popisovanju bodo pomagali učitelji ljudskih in srednjih šol, kakor tudi slušatelji vseh univerz. Poleg tega bodo morali pomagati vsi uradniki, ki v uradih nimajo nujnih poslov. Popisovanje bodo vodili uradniki statističnih uradov. Za popisovanje in ljudsko štetje po kmeth bo treba 130.000, po mestih pa 36.000 uradnikov. Od teh bo 15.000 instruktorjev. Ves statistični material mora biti tekom enega leta urejen in obdelan.

Dama v plašču,

ki ga izgotovi atelje tvrdke Drago Schwab, Ljubljana, bo vsled dovršenega, modernega kroja in najfinjšega angleškega sukna, gotovo vzbudila povsod občo pozornost. Moško ročno delo!

Kavalirski vlomilci

Pri Mendonu v Franciji stoji poletna vila znane francoske grofice d'Aros, ki pa se nahaja sedaj na potovanju. Nekega jutra je vzbudilo pozornost sosedov dejstvo, da je neko okno široko odprto, dasi ni v vili stanoval nikdo. Obvestili so žandarmerijo, ki je vdrla v vilo in se prepričala, da je bil sum vploma opravičen; v vili je bilo vse narobe, vse križem razmetano, vse omare izpraznjene. Pri tem pa ni — ničesar manjkalo. Vlomilec si je izbral in odnesel le fotografijo lepe grofičine nečakinje, ki živi skupno z grofom. Vlomilec se je moral počutiti v vili prav domače, ker si je priredil celo večerje; pustil je še pol buteljke vina in nekaj luksuznega peciva. Žandarmerija stoji pred zagotovo uganko, ki je ne more razrešiti.

O drugem »kavalirskem« vplomu poročajo pariški listi. Mlad Anglež, sin ugledne rodbine, ki je ravnokar absolviriral univerzo, je prišel te dni prvič v Pariz. Zdelo se mu je, da je z denarijem precej založen, in se je veselo in brezskrbno poglaval v vrtnice pariškega življenja. V par dneh, ali bolje v par nočeh, je bil suh. Brzjavil je domu, a dobil ni niti odgovora, kaj še le denar. Kaj početi? Nad njim ste stanovali v hotelu 2 mladi Američanki. Pri njih si bo »izposodil« na skrivnem, ko boste spali, kolikor rabi za plačilo dolgov in povratke domov potem bo že poravnal.

Rečeno, storjeno. Kot dober sportnik je mladi Anglež ponoči splezal po zidu v nadstropje nad seboj in skočil

skozi odprto okno. Obico obeh dolarjskih princes. Imel pa je smolo. Spotaknil se je, zaropotal in vzbudil Američanki. Predno sta mogli klicati na pomoč, se je romantični vlomilec zavedel nevarne situacije. V vseh pravilih se jima je predstavljal in ju potolažil: »Ne bojte se, cenjeni dami. Gre samo za stavo, ki sem jo s tem dobil. Ugasnita zopet luč, pa odidem, kakor sem prišel.«

Deklici sta mu verjeli ali pa sta se ga bali; ugasnili sta luč in Anglež je res odšel zopet skozi okno. Do jutra pa sta si Američanki le premislili in prijavili nočnega obiskovalca policiji. Ta ga je kmalu našla v malem restavrantu, kjer je prav z angleško hladnokrvnostjo zajtrkoval. Mirno je odšel na policijo in tam tudi odkrito priznal pravi namen svoje nočne ekspedicije. Niso mu hoteli verjeti, da si je nameraval denar samo izposoditi. Kakor angeli varuh pa je prišel v tem hitu na policijo za američancem pismo noša z večjo vsoto denarja, ki so mu jo poslali z doma. S tem je podkrepil svoj zagovor in policija ga je izpustila, zlasti ko sta tudi obe Američanki izjavili, da nimata ničesar proti temu.

Tornado

Naši čitatelji gotovo vedo, kaj je tornado. Čitali so že v našem listu o neverjetnih opustošenjih, ki jih povzroča ta strašni vihar, ki se v svoji grozoti da primerjati le s taifunom in ciklonom. V naslednjem prinašamo pretresljivo poročilo očitca, ki je bil priča nedavnemu tornadu v Ameriki, ki je tekom ene ure uničil večje število ljudi.

Trgovca L. L. Williams se je nahajal na potu v Kansas City proti St. Louisu, kjer je nameraval prestopiti na newyorški ekspres. Vlak, v katerem se je vozil, je došel 18. marca popoldne ob tretji uri v mesto West Frankfort, kjer je imel 15 minut postanka. Williams je izstopil in povedal so mu, da je najavljeno od soednega mesta Benton velik vihar — tornado, ki skoraj vsako leto obišče severo-ameriško ravnino. (Ta ravnina je na severu izpostavljena mrzlim, na jugu pa toplim zračnim tokom; velike difference v temperaturi povzročajo zračne vrtnice in iz njih se izcimi tornado.)

Williams je mislil, da ne bo hudega. Pihal je sicer veter, toda bilo je jasno in na nebu skoraj ni bilo oblaka. Obrnil se je od vetra, da si zapali cigaro, in ko se je zopet okrenil, je opazil v daljavi ogromen pečeno-siv steber, ki je segal od rumenkastih oblakov doli do zemlje. V naslednjem trenutku je začel že tolo bobnenje, ki je nepopisno hitro narasčalo v oglušujoč vihar. Z enim skokom je bil Williams zopet v vagonu, kjer je radovedno in z grozo zrl preko mesta pod seboj v zračni steber. Kmalu se je slika izpremenila. Počelo se je bliskati in v zelenem soju je opazil neštete predmete, ki so plesali po zraku: zidovi, strehe, avtomobili, živina itd. itd.

Potem je nastopil trenutek, ko je zopet vse izginilo za rumenim peskom in

dimom. Bobnenje je postalo neznosno, vlak se je tresel, žene so kričale in se po vrsti onesveščale, v vsem vlaku je zavladala panika. Pet sekund je trajal ta prizor, potem pa se je vnovič zjasnilo. Vihar je v neizmerno veselje potnikov na svojem uničujočem pohodu prizanesel vlaku. Toda tam doli, kjer je poprej stalo cvetoče mesto, je ostal le še kup razdejanih in porušeni hiš. Ljudi razvalin se je kadil dim, vmes pa so švigali žareči zublji, ki jih je spremljal strašen, v srce segajoč krik in vik nesrečnih prebivalcev... Pozneje so pripovedovali nesrečni podrobnosti iz tega tornada. Neki mož se je hotel viharju izogniti z begom v avtomobilu, v katerega je posadil svojo ženo in hčerko. Bas je bil pri tem, da zavrti ročico in spravi motor v tek, ko pridrvi tornado. V rokah mu je ostala ročica, avtomobil pa ni videl nikdar več, ženo in hčerko pa je vihar dvignil v zrak in ju vrget na tla — mrtvi...

Vlak je imel zamudo. Namesto petnajst minut je ostal štirideset. Dospel je v veselo, živahno mesto, za seboj pa je ostavil kup razvalin...

NOGAVICE
TRADE MARK
znamko in žigom
ALS
KLJUČ
najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

Žrtve planin

Zadnje izredno lepo nedeljo so zopet izkoristili številni turisti ter pohiteli v ljubljene gore. Dočim je v naših planinah nedelja minula brez neizgode, so avstrijske Alpe zopet zahtevale dvoje mladih življenj. V nedeljo popoldne se je na takozvanem Technikersteigu na planini Hohe Wand smrtno ponesrečil 24 letni strugar Karl Schwarz z Dunaja. Schwarz je navzlic svarirom prijateljev plezal po opasni in strmih steh. Radi nepazljivosti je izgubil ravnotežje ter padel z obrazom naprej približno 15 m globoko, od tu pa se je zakotalil še nadaljnih 200 metrov v globino. Obležal je mrtve. Truplo ponesrečenega turista so nato prenesli v bližnjo planinsko koč, včeraj pa v dolino, kjer je bil lep pogreb.

Tudi lepa, Dunajčanom nadvse priljubljena planina Rax je zahtevala v nedeljo svojo žrtev. Tu se je na povratku z obronka stene Hans von Hardsteig smrtno ponesrečil drugi dunajski turist, ki se slučajno tudi piše Schwarz. Treščil je pred očmi svoje spremljevalke 200 m globoko in z razbito lobanjo ter

polomljenimi udi obležal mrtve. Njegovo truplo so po dvehurnem napornem delu prenesli v mrtvašnico v Prein.

× Silna epidemija lezarja je izbruhnila v Hannoveru v Nemčiji. Tekom enega tedna je obbolelo blizu 600 ljudi, od katerih jih je že 12 umrlo, kljub temu da nastopi križa običajno še le kasneje. Ker domači zdravniki ne morejo obvladati tako velikega števila bolnikov, so pritenili na pomoč drugi zdravniki, skoro polnoštevno tudi vsi specializisti z vseučiliških klinik.

× Nov železniški atentat v Nemčiji. V nedeljo ponoči so neznani storilci razvalili tračnice na železniški progi pri Karlsruhe. Ker je vlak radi bližine postaje vozil že precej počasi, se ni zgodila nikakoli nesreča. Zločinem so baje že na sledu. Atentati na vlake se v Nemčiji v zadnjih tednih tako množijo, da se polasča občinstva, ki mora potovati, že prava panika. Vedno česče se pojavlja zahteva, naj se proglasi za železniške atentate preki sod. Zanimivo je, da se je silno pomnožilo število potnikov na letalih, odkar se ponavljajo zločinski napadi na železnice.

Samopomoč za obrtno-nadaljevalne šole

Stojimo pred začetkom šolskega leta za obrtne in trgovsko-nadaljevalne šole po Sloveniji. Statistika vajencev je pokazala, da imamo nad 13 tisoč vajencev v Sloveniji, to je 20 odstotkov vseh zavarovancev pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev Od 13000 vajencev in vajenk pa obiskuje samo okrog 6000 vajencev obrtno-nadaljevalne šole, dočim je ostalo število vajencev sploh brez vsake šole za časa učne dobe. Vzrok so v tem, da nekatere občine, čeprav imajo nad 50 vajencev in še celo do 100, niso preskrbele ali žrtvale za to obrtno šolstvo za vajence riti vinarja.

Zato apeliramo v prvi vrsti na tiste občine in kraje, kjer še ni za vajence nobene šole, ali pa kjer je v nevarnosti, da se zapre, da jih ustanovijo ali rešijo. Ako pomislimo na žalostne razmere glede obrtno-nadaljevalnih šol, za katere je dala vlada smešno nizke podpore, sicer res ni čuda, da hira ta za narodno gospodarstvo tako pomembne institucije po cel Sloveniji, k'ub temu pa jih moramo rešiti za vsako ceno.

Da vzdržimo te važne šole, je nujno potrebna pomoč od strani občin samih, obrtnih združenj, delavske zbornice in trgovske in obrtne zbornice, ki pa že itak prispeva prav lepe zneske. Delavska zbornica se doslej še ni zanimala, čeprav mora to vprašanje v odlični meri zanimati tudi rjo. Občine naj oskrbe brezplačno šolske prostore z vsemi potrebščinami, za honoriranje učitelstva pa naj se poskrbi z vsimeno in mesečnimi doneski mojstra ali valenca in vrh tega s prostovoljnimi prispevki denarnih zavodov in raznih korporacij.

Le na ta način se naši obrtni mladini in trgovskemu naraščanju odpre šolski hram za časa učne dobe, kar tudi zakon zahteva. Skrbite za bodočnost naše mladine, to bo tudi v prid celokupnemu našemu narodnemu gospodarstvu.

Opr. št. 27182/24 ad 12.

Razglas.

Gospod minister socialne politike v Belgradu je s svojim odlokom z dne 29. julija 1926 O broj 167/IV znižal počeniš s 1. avgustom 1926 prispevek za delavske zbornice, določen z odlokom z dne 12. avgusta 1924 S broj 49/IV, od 0,5% na 0,3%, zavarovane mezd, ki služi za podlago pri odmeri prispevkov za bolniško zavarovanje.

Prispevek za delavske zbornice se predpisuje samo za one osebe, ki so uvrščene v VI. do všteti XVIII. mezdni razred.

Prispevek za delavske zbornice znaša v mezdnem razredu:

VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	XIII.	XIV.	XV.	XVI.	XVII.	XVIII.
0-10	0-12	0-14	0-17	0-21	0-25	0-30	0-36	0-43	0-52	0-61	0-72	0-85

Din na teden.

Prispevek za delavske zbornice je dolžan plačevati delodajalec, ki ga pa sme v celoti odtegniti od nameščenčevega zaslužka.

Ob priliki znižanja prispevkov za delavske zbornice je izdal Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu nove tablice prispevkov, ki si jih delodajalci morejo nabaviti pri podpisnem uradu po Din 1.— (en dinar) komad

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

dne 26. septembra 1926.

6562 a

Ravnatelj:
dr. Bohinjec S. R.

Najboljša kolesa so
GRITZNER

in
šivalni stroji

za obrt, dom **JOSIP PETELINC, Ljubljana** Pouk šiva-
in industrijo. nja in umet-
nega **vezenja** brezplačen.

Najnižje cene!

Tudi na obroke!

Objava.

Podpisana zadruga objavlja, da g. Petrič Ivan, bivši poslovodja „Leda“, ni več pri njej v službi. Imenovani ni upravičen več zadrugu v kakršnemkoli pogledu zastopati ter ne prizna zadruga nikakih njegovih sklepov in obvez.

„Leda“

domača tvornica damskega perila in vezenin r. z. z. o. z.

LJUBLJANA

2660

Najstarejša slovenska pleskarska
in ličarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana

Dunajska cesta 15 in Gospodarska c. 2
(dvorišče kavarnе „Evropa“)

Se priporoča. — Izvršitev točna,
cene zmerno. — 178

Sobo oddam

takoj. — Naslov pove
uprava «Slov. Nar.» 2659

Prazna soba

velika, lepa, centralno le-
žeča — se odda. — Na-
slov pove uprava «Slov.
Naroda.» 2639

Blagajničarka

zmožna slovenskega in
nemškega jezika — išče
službo v trgovini ali ka-
varni. — Ponudbe pod
«Blagajničarka/2655» na
upravo «Slov. Naroda».

Svilena obleka

(ženska) za srednjo po-
stavo ter novi čevlji št.
37, naprodaj. — Ponud-
be pod Nizka cena/2657
na upravo «Slov. Nar.».

Tri krasne sobe

(prazne ali mebljene)
se oddajo takoj v najem
v centru mesta; naj-
raje boljše gospodu. —
Naslov pove uprava
«Slov. Naroda» 2652

Dvokolesa,

motorji, otroški vozički
in pneumatika po zelo
nizki ceni. Ceniki fran-
ko. Prodaja na obroke.
— «TRIBUNA» F. B. L.
Ljubljana, Karlovska ce-
sta 4. Tovarna dvokoles
in otroških vozičkov.
136/T

Stare kovine

vseh vrst plača najbolje
Strzalkovsky, Za-
greb, Meduličeva ul. 20

Pozor čevljarji!

Gornje dele vseh vrst
čevljev dobite — dobro
in solidno izvršene —
po najnižjih cenah pri:
I. Marchetti, trgovina z
usnjem, Ljubljana, Sv.
Petra cesta 30. 128/T

Narodna tiskarna

Izvršuje vsa v tiskarsko stroko spa-
dajoča dela kakor račune, kuverte,
cenike, uradne tiksovine, pomrtnice,
hranline in zadrž. knjižice, poročna
naznanila, etikete, zavitke, časopise
in barvotiske od preproste do naj-
finejše izvršitve točno, okusno in ceno
:: Telefon št. 304 ::

Ljubljana, Knaflejeva ul. 5